

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: ยุติการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรมต่อสามผู้หญิงไทยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ศาลกำหนดวันพิจารณาคดีชุดใหม่ หลังการรณรงค์หลายปีเกี่ยวกับการถูกคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม

(กรุงเทพฯ 14 มีนาคม 2566) ทางศาลไทยควรวุติการดำเนินคดีที่บริษัทธรรมเกษตร จำกัดฟ้องร้องต่ออังคณา นีละไพจิตร, พุทธิณี กางกั้น และธนภรณ์ สาสิทธิผล และปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการถูกคุกคามโดยใช้กระบวนการทางกฎหมายพอร์ตไฟว์ไรต์กล่าวในวันนี้ ศาลอาญารุงเทพใต้เริ่มการพิจารณาคดีวันนี้ต่อผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งสามคน

“ศาลไทยควรวุติการฟ้องเหล่านี้ทันที” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตไฟว์ไรต์กล่าว “การพิจารณาคดีนี้และคดีอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน เป็นความพยายามที่น่าละอายเพื่อคุกคาม ข่มขู่ และปิดปากผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ศาลมีอำนาจอยู่แล้วที่จะยกฟ้องซึ่งเป็นการฟ้องด้วยเจตนาไม่สุจริต และถึงเวลาแล้วที่ศาลจะใช้อำนาจดังกล่าวกับคดีนี้”

ศาลกำหนดการรับฟังพยานหลักฐานจากโจทก์และพยานฝ่ายโจทก์ในระหว่างวันที่ 14-17 มีนาคม และ 21 มีนาคม และจะรับฟังสอบปากคำของจำเลยและพยานฝ่ายจำเลยระหว่างวันที่ 22-23 มีนาคม และ 23-24 พฤษภาคม การพิจารณาคดีจะมีขึ้นระหว่างเวลา 9.00-16.00 น.

ในวันที่ 16 มกราคม 2566 หลังการไต่สวนมูลฟ้องกว่าสามปี ศาลอาญารุงเทพใต้เห็นชอบให้รวมคดีที่ฟ้องต่ออังคณา นีละไพจิตร เข้ากับคดีทั้งหมดที่มีการฟ้องต่อจำเลยทั้งสามคน โดยศาลยังได้กำหนดวันพิจารณาคดีชุดใหม่ตามวันและเวลาข้างต้น

คำฟ้องของบริษัทธรรมเกษตรต่อผู้หญิงทั้งสามคน เกี่ยวข้องกับการโพสต์และรีโพสต์ข้อความในโซเชียลมีเดีย 28 ข้อความ ซึ่งเป็นการให้กำลังใจกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ที่กำลังถูกฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร และมีการใส่ลิงก์ข่าวที่เผยแพร่โดยพอร์ตไฟว์ไรต์เกี่ยวกับคดีเหล่านี้ โดยรวมแล้ว คดีนี้ครอบคลุมความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญา 28 กรรม ตามมาตรา 326 และ 328 ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งรวมถึงสองกรรมต่อ อังคณา นีละไพจิตร กรรมการ คณะทำงานว่าด้วยการบังคับให้สูญหายหรือโดยไม่สมัครใจแห่งสหประชาชาติ, 21 กรรมต่อ พุทธิณี กางกั้น อดีตผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านสิทธิมนุษยชน และผู้อำนวยการของ The Fort และอีกห้ากรรมต่อ ธนภรณ์ สาสิทธิผล อดีตเจ้าหน้าที่ด้านสื่อสารของพอร์ตไฟว์ไรต์ โดยความผิดแต่ละกรรมมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย และเป็นทนายความให้กับอังคณา นีละไพจิตร, พุทธิณี กางกั้น, และธนภรณ์ สาสิทธิผลในคดีนี้

นับแต่ปี 2559 บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ได้ฟ้องอย่างน้อย 37 คดีต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน 22 คน ศาลได้ยกฟ้องหรือตัดสินตรงข้ามกับคำฟ้องของบริษัทในคดีเกือบทั้งหมด

ในวันที่ 16 ธันวาคม 2565 คณะทำงานแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนกระตุ่นทางการไทย ให้ดำเนินการเพื่อยุติการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP) หรือที่เรียก การฟ้องคดีปิดปาก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานธุรกิจไทยใช้เพื่อข่มขู่ผู้สื่อข่าวและผู้รณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน ในถ้อยแถลงเดือนธันวาคม 2565 คณะทำงานฯ ระบุว่า :

คดีที่ฟ้องโดยบริษัทต่าง ๆ รวมทั้งบริษัทธรรมเกษตร จำกัด เพื่อเอาผิดกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่หน่วยงานธุรกิจใช้ระบบกฎหมายอย่างมิชอบ เพื่อเซ็นเซอร์ ข่มขู่ และปิดปากเสียงวิจารณ์ โดยการฟ้องคดีปิดปาก ซึ่งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม

ใบแจ้งข่าว

ในปี 2561 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 161/1 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอนุญาตให้ศาลสามารถยกฟ้องคดีและห้ามการฟ้องซ้ำ กรณีที่การฟ้องคดีของเอกชนนั้นเป็นการ “ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย” มาตรา 165/2 ยังให้จำเลยสามารถแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่า “คดีไม่มีมูล” แต่แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว และมีการร้องขอโดยตรงต่อศาลให้นำความในมาตรา 161/1 มาใช้ เพื่อไม่ให้มีการรับพิจารณาคดีที่ฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร แต่ศาลยังคงเดินหน้ารับฟ้องคดีจากบริษัทธรรมเกษตรต่อไป

มาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญไทยคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก เช่นเดียวกับข้อ 19 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคี **ความเห็นทั่วไปที่ 34 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ** ว่าด้วยข้อ 19 ของกติกา ICCPR ระบุว่า “รัฐภาคีควรกำหนดมาตรการที่เป็นผล เพื่อคุ้มครองเมื่อมีการโจมตีเพื่อปิดปากผู้ใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านการแสดงออก” รวมทั้ง “บุคคลซึ่งเข้าร่วมในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน และมีการตีพิมพ์เผยแพร่รายงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน”

ในเดือนตุลาคม 2562 ไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียที่จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน มีผลบังคับช่วงปี 2561 ถึง 2565 แสดงพันธกิจที่จะคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และป้องกันการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน รัฐบาลไทยโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมอยู่ระหว่างจัดทำแผนปฏิบัติการขั้นที่สอง ซึ่งจะมีการดำเนินงานระหว่างปี 2566 ถึง 2570 ในการจัดทำแผนดังกล่าว รัฐบาลไทยจะเน้นการปรับปรุงนโยบายและมาตรการเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม หรือการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP) รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ในระหว่างเดือนสิงหาคมและกันยายน 2565 กระทรวงยุติธรรมได้จัดการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรียังไม่ให้ความเห็นชอบต่อร่างดังกล่าว

“ทางการไทยต้องดำเนินงานที่เข้มแข็งมากขึ้นเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และคุณูปการที่มีค่าของพวกเขาต่อสังคม” เอมี สมิธกล่าว “ประเทศไทยไม่อาจเป็นผู้นำด้านธุรกิจได้ หากไม่สามารถป้องกันการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบนี้”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตดีฟายไรต์

โทร: +66 87 795 5454

อีเมล: Amy.Smith@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: [@AmyAlexSmith](https://twitter.com/AmyAlexSmith), [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)

พุทรณี กางกัน, ผู้อำนวยการเดอะพอร์ต

โทร: +66 84 700 4874

อีเมล: Puttanee.Kangkun@FortifyRights.org

ทวิตเตอร์: [@PuttaneeKangkun](https://twitter.com/PuttaneeKangkun)